

Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?! (Rom 8, 31).

2011 m. rugsėjis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 7 (111)

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

Krikščionių klaidos žydų tautai

Lippės žemės Bažnyčios generalinio superintendente bei Vokietijos evangelikų vyriausiojo karo kapeliono, kunigo dr. Martino Dutzmano pamokslas, pasakytas rugpjūčio 28 d. Biržų reformatų bažnyčioje. Pamokslas pagrįstas: skaitinys iš Pakartoto Įstatymo knygos 4 skyriaus nuo 5 iki 20 eilučių.

Mielos seserys ir broliai,

kaip Jūs žinote, mes – krikščionių iš Vokietijos grupė – esame keletui dienų jūsų svečiai Biržuose. Šis mūsų apsilankymas yra visiškai kitoks nei ankstesni. Mes nesiimsime nagrinėti teologinių ar socialinių klausimų **dvasiniu aspektu**, kaip darydavome ankstesnių apsilankymų metu. Šį kartą mes padirbėsime **fiziškai** jūsų miesto žydų kapinėse. Kai mes išvyksime, jos turėtų atrodyti kur kas geriau prižiūrėtos. Mes tai darome todėl, kad lygiai prieš 70 metų, kai vokiečių kariniai daliniai įžengė į Lietuvą, daug žydų kilmės biržiečių buvo žiauriai nužudyti.

Kai vokiečiai imasi atnaujinti žydų kapines, jie negali tuo darbu atitaisyti neteisybės, kurią žydams padarė vokiečiai. Nusikaltimai buvo per daug siaubingi ir brutalūs, ir joks žmogus negali pašalinti šios kaltės. Mes galime padaryti tik vieną dalyką – **priminti mums** apie neteisybę, kuri buvo padaryta, kad tai niekada nebesikartotų. Be žydų kapinių atnaujinimo, šios atminties dalis yra apmąstymai apie klaidas – apskritai kalbant, apie klaidas, kurias žmonės, konkrečiai krikščionys, padarė žydų tautai. Mums padės skaitinys, paimtas iš Mozės Penkiaknygės – Pakartoto Įstatymo knygos 4 skyriaus nuo 5 iki 20 eilutės.

Pirmoji lemtinga klaida buvo: krikščionys manė, kad žydų Įstatymas – Tora, tapo bevertis, kai Kristus atėjo į žemę. Jie tikėjo, kad Kristus panaikino Įstatymą. Todėl jie laikė žydus daug jėgų reikalaujančio

ir bedžiausmio Įstatymo – religijos atstovais, o save aukštino laisvės vaikais, išlaisvintais būtent nuo šio Įstatymo. Tačiau jiems reikėjo, jie privalėjo žinoti šį Įstatymą geriau. Skaitydami Mozės Penkiaknygę, jie būtų geriau supratę, kokie brangūs tie Įstatai, kurie buvo duoti Izraelio žmonėms, buvo ir yra. Tiek brangūs, kad sukėlė kitų tautų pavydą: „**Laikykitės jų ir uoliai juos vykdykite, nes tai parodys tautoms jūsų išmintį ir protingumą. Girdėdami apie visus šiuos Įstatus jie sakys:**

Iš tikrųjų, išmintingi ir protingi yra žmonės šios didelės tautos!” (Įst 4, 6). Šie dieviški Įstatai yra tiek brangūs, kad izraelitams buvo įteigta perduoti juos sekančioms kartoms. O **Jėzus?** Ar šie Dievo duoti Izraeliui Įstatai buvo Jam mažiau brangūs? Ar Jam jie buvo nesvarbūs ir gal Jis jų net nekentė? Tik ne tai! Kalno pamoksle Jis aiškiai sako: „**Nemanykite, jog aš atėjęs panaikinti Įstatymo ar Pranašų. Ne panaikinti jų atėjau, bet įvykdyti. (...) Todėl, kas pažeisų**

bent vieną iš mažiausių paliepimų ir taip elgtis mokyti kitus žmones, tas bus vadinamas mažiausiu Danguos karalystėje.“ (Mt 5,17.19). Ir niekas negali pasakyti aiškiau, kiek nepaliamajam brangūs yra Dievo Įsakymai!

Kad krikščionys atmetė bibliinius Dievo Įsakymus Izraelio žmonėms, buvo viena iš liūdnu klaidų, kurios privedė prie milijonų žydų išstudymo. Netgi šiandien yra pražūtinga atsiriboti nuo Dievo Įsakymų. Aš įsitikinęs, kad Europa atrodytų visai kitaip, jeigu mes būtume nepaliamajam šventa diena laikę „Sabbath“ dieną (sekmadienį), jeigu būtume laikęsi draudimo vogti, netgi tarptautiniuose prekybiniuose santykiuose, jeigu būtume įgyvendinę Dievo Įsakymą apsaugoti svetimšalius ir ypač pabėgėlius, ir taip toliau.

Antroji klaida:

krikščionys, konkrečiai krikščionys Vokietijoje, pasidavė pagundai: jie pamanė, kad jie turėtų ieškoti išsigelbėjimo matomuose ir žemiškuose dalykuose. Jie šaukė: „Heil Hitler!“ . Kraujas ir žemė, rasė ir tautybė tapo dievu. Krikščionys galėjo suvokti tai kaip klaidą, jeigu jie būtų atidžiau skaitę Bibliją. Pavyzdžiui, Biblijos skirsnis, kuris paimitas pagrindu

šiam pamokslui. Mozė primygtinai ir karštai perspėja izraelitus nekeisti nematomo Dievo matomomis būtybėmis. „Kadangi jūs nematėte jokio pavidalo, kai VIEŠPATS kalbėjo iš ugnies prie Horebo, būkite atidūs ir nuoširdžiai saugokitės, kad nesielgtumėte nedorai, dirbdami sau bet kokios išvaizdos staba, ar į vyrą, ar į moterį panašų, ar panašų į bet kokį gyvulį žemėje, ar į bet kokį paukštį, skraidantį padangėse, ar į bet kokį gyvūną, šliaužiojantį žeme, ar į bet kokią žuvį, plaukiojantį vandenyse po žeme, ar kad kartais, pakėlęs akis į dangų ir stebėdamas saulę, mėnulį, žvaigždes bei dangaus galybę, nebūtum sugundytas juos garbinti ir jiems tarnauti.“ (Įst 4, 15-19).

O Jėzus? Jėzus ištiesai laikosi Mozės. Kai Jis prisikėlė iš mirusiųjų ir sutiko savo mokytojus kelios dienos po Velykų, Tomas pareikalavo parodyti žymes žaizdų, kurios buvo padarytos nukryžiuojant Jėzų Didįjį Penktadienį. Bet Jėzus jam atsakė: „Palaiminti, kurie tiki nematę“ (Jn 20, 29).

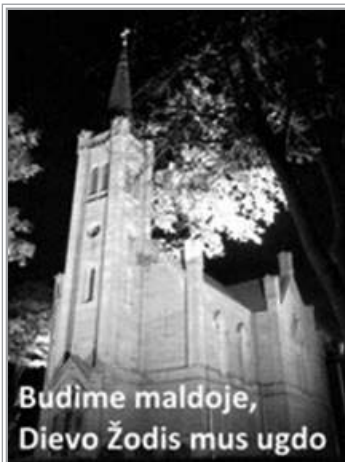
Kas tiki tik matomais dalykais, tikrai nueis klystkeliais. Istorija tai parodė pasibaisėtinu būdu. Pavojus nėra visai pašalintas. Netgi šiandien žmonės yra gundomi pasitikėti ne nematomu Dievu, o tuo, ką galima

matyti. Pavyzdžiui, **pinigais**. Tačiau šiomis dienomis Europoje mes pradedame suprasti, kiek mažai mes galime pasikliauti pinigines vertės stabilumu. Kiti žmonės pasikliauja savo **Įvaizdžiu**, kurį jie turi kitų akivaizdoje. Žinoma, jūs turite ir savo pavyzdžių ...

Dabar, mielos seserys ir broliai, galbūt kas nors gali paklausti: kas gi **pasikeitė**, kai į mūsų pasaulį atėjo Jėzus. Argi apaštalas Paulius kartą nesakė, kad su Jėzaus atėjimu viskas tapo **nauja**? Tai tiesa! Jėzus Kristus padarė galima, kad visi ne žydai visame pasaulyje – ir mes iš tiesų! – dalyvauname Viešpaties sandoroje su Izraeliu; kad Dievo meilė pasiekia **ir mus**, kad Jo atsidavimas pažadėtas **ir mums**. Kitaip tariant: Jėzus pavertė mus žydų **broliais ir seserimis**. Tai yra dar vienas motyvas atidžiai studijuoti ne tik Naująjį Testamentą, bet ir žydų Bibliją bei gyventi pagal juos. Ir tik tada galų gale daugiau nebenuotiks, kad krikščionys prasikalstų prieš žydus.

Ir Dievo ramybė, pranokstanti bet kokį supratimą, sergės jūsų širdis ir mintis Jėzuje Kristuje. (Fil 4,7). Amen.

Vertė Povilas Jašinskas

Budime maldoje

„Kalbėdami tiesą su meile, aukime visais atžvilgiais tame, kuris yra galva, – Kristuje.“ (Ef 4,15)

Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje tebebudima jau arti 90 parų. Rugsėjo 20 dieną 12 valandą jau buvo budėta 2104 – valandas arba 88 paras...

Dienos metu Biržų evangelikų reformatų bažnyčia atvira nuo 7:30 val. iki 19:00.

KIEKVIENĄ darbo dieną pamaldos ryte - 8:00 val. ir vakare - 18:15 val.

„V.r.ž.“ inf.

Nemažai biržiečių nepraleidžia pamaldų – tiek rytinių, tiek vakarinių. Kada beateisi – sutiksi Vilhelminą Dagilienę, Eriką Galvelytę, Jokūbą Ruopą, Ritą Daugienę, Jūrą Kiškiene, Gediminą Ruplėną... Į talką atvyksta savanoriai iš kitų parapijų: Švobiškio, Papilio, Panevėžio, net Vilniaus ir Šiaulių. „Mes čia pakrikštyti, konfirmuoti, juk tai

– mūsų tėvų, senelių ir prosenelių bažnyčia. Joje tuokėmės, krikštijom vaikus, iš čia paskutinėn kelionėn lydėjome savo artimuosius, čia juos minime pamaldose, – aiškina atvykę savanoriai, – jaučiu pareigą nors vieną dieną ar naktį čia praleisti budėjime.“ Puikiai budėjimus organizuoja Biržų evangelikų reformatų parapijos seniūnai.

Pamaldoms varpu nepailsta kviesti varpininkas Gediminas Šileika, kartais jį pavaduoja Algis Pulkis. Visą vasarą Biržų evangelikų reformatų bažnyčios vargonininkei Jūratei Duderienei per pamaldas, kapų šventes, laidotuves padėjo biržietė vargonininkė Aušra Pačegonytė, Vilniaus muzikos akademijos studentė.

Vilhelmina Dagilienė

Erika Gavelytė, puošianti Bažnyčią gėlėmis

Varpininkas Gediminas Šileika

Biržų dvasininkams sėkmingai talkino vilniečiai kun. Raimondas Stankevičius, katechetas-diak. Evaldas Tamariūnas ar iš Klaipėdos atvykęs kun. Tomas Sakas, atostogų metų Lietuvoje viešėjęs kun. Kęstutis Daugirdas.

Esame dėkingi biržiečiams, mūsų stovintiems už savo Bažnyčią. „Tesuteikia Viešpats stiprybės! Telaimina Viešpats savo tautą ramybe! /Ps 29, 11/“.

„V.r.ž.“ inf.

Tikintieji tebesaugo savo bažnyčią

Sekmadienį, rugsėjo 11 d., Biržų evangelikų reformatų parapijos tikinčiuosius pasveikino ir pamaldų metu pamokslą sakė Lietuvos evangelikų reformatų vyriausiasis kunigas – generalinis superintendantas Tomas Šernas. Tadien buvo jau 79-oji para, kai bendruomenės tikintieji saugojo Biržų evangelikų reformatų bažnyčios pastatą. Pamaldų metu specialiaame stende išdėlioti skaičiai skelbė, kad maldos namuose tikintieji dieną ir naktį budi jau 1870 valandų. Pamaldos laikomos kasdien – ryte ir vakare.

Maldos namų uždaryti neleido

Birželio 24-osios vakare prie Biržų evangelikų reformatų bažnyčios atvyko samdytos saugos firmos darbuotojai. Jie į bažnyčios Sinodą susirinkusiems kunigams ir bendruomenės nariams pareiškė į bažnyčią nieko nebeleisiantys, nes ji, neva, uždaroma remontui.

Saugos firmos darbuotojai tokius veiksmus grindė sutartimi su Lietuvos evangelikų reformatų sinodo kolegija, kuriai vadovauja Dalia Liaukevičienė ir dvasinis vadovas – Algimantas Kvedaravičius.

Šiuo metu Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia yra atsidūrusi paradoksaliaje situacijoje, kai valstybinėse institucijose įregistruoti du juridiniai asmenys. Vienas iš jų – minėta Kolegija, kitas – Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios – *Unitas Lithuaniae* – Sinodas. Jos vadovas – kunigas Tomas Šernas.

Po bandymo uždaryti maldos namus, į Biržų evangelikų reformatų bažnyčią susirinkę parapijiečiai ir kunigai paskelbė nepertraukiamą maldos akciją. Jie tvirtino bažnyčią saugosiantys tiek, kiek reikės.

Biržų policija pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl trukdymo atlikti religines apeigas. O rajono apylinkės teismas patenkino Biržų evangelikų reformatų parapijos prašymą skirti laikinas teisinės apsaugos priemones. Tiesa, Biržų teismo sprendimas buvo apskūstas.

Svarbu – vidinis susitarimas

Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendantas kun. Tomas Šernas parapijai linkėjo stiprybės ir dėkojo žmonėms, kurie „grumiasi dienomis ir naktimis, būna bažnyčioje ir jos nepalieka“. Dėkojo visiems, kurie palaiko kunigus ir Sinodo sprendimus, nes „reikia saugoti tai, kas yra visų mūsų“.

„Į jus žiūri visa reformatiška Lietuva. Jūs mūsų širdis ir, galbūt, net galva“, – kreipdamasis į susirinkusius parapijiečius kalbėjo T. Šernas.

Pasak generalinio superintendente, kad ir kokie būtų teismo sprendimai, parapija ir Bažnyčia ne valstybės įkurta. Ir joks pasaulietinio teismo sprendimas neįtakos Bažnyčios dvasios. Viskas turi būti sprendžiama iš vidaus, bažnytinėmis priemonėmis, turi būti vidinis susitarimas.

„Kaip žmogus gali būti neįgalus, taip ir bažnyčia gali būti neįgali. Tuo pačiu ji irgi turi būti gydoma Dievo žodžiu. Mūsų Bažnyčioje vykstantį košmarą Dievas gali paversti malone. Jei mes vertinsime ką turime, jei grumsimės be kraujo, jei išmoksime atsiverti, mylėsime artimą, jei visą laiką abejosime savimi ir klausime kelio į tiesą – sulauksime Viešpaties malonės. Dienos ir valandos, kada tai įvyks, nežinau. Bet svarbiausia yra mylėti, grumtis, atsiverti ir abejoti“, – kalbėjo kunigas Tomas Šernas.

Ugnius Žilionis

Atkreipė dėmesį į holokausto nusižengimus Dievui

Biržų evangelikų reformatų parapijoje rugpjūčio pabaigoje viešėjo svečių grupė iš Lippės krašto (Vokietija), Vestfalijos bažnytinės apskrities, kur tikinčiųjų daugumą sudaro evangelikai reformatai. Daugiau nei dvidešimties žmonių delegacija priklauso krikščionių – žydų bendrijai. Ankstesnės viešnagės metu sužinoję, jog Biržuose yra karaimų - žydų kapinės, bendrijos nariai nutarė galintys jas padėti tvarkyti, taip atkreipdami visuomenės dėmesį į holokausto nusižengimus Dievui. Prie vokiečių grupės prisijungė ne tik pulkelis vietos evangelikų reformatų, bet ir būrys Biržų „Aušros“ vidurinės mokyklos devintokų bei kai kurie jų mokytojai.

Senosiose karaimų-žydų kapinėse triušę kelių tautybių žmonių nuo kapaviečių rovė žoles, krūmokšnius, kitus savaiminius želdinius, tvarkė paminklus, rinko buitines šiukšles. Biržų evangelikų reformatų parapijos klebonas Rimas Mikalauskas atkreipė dėmesį, jog dirbiantis laikytasi žydų bendruomenės tradicijų – vyrai dirbo uždengtomis galvomis, nebuvo kilnojami antkapiai. Dvasininkas pastebėjo, kad atlikti darbai – tik mažas lašelį jūroje. Jis džiaugėsi, jog sumanymą parėmė ir Biržų valdžia. Ir toliau tikimasi jos dėmesio bei pagalbos.

Kunigas pagyrimo žodžių negailėjo „Aušros“ vidurinės mokyklos devintokams ir jų vadovui, mokytojui Vidmantui Jukoniui. Organizatoriai dėkingi TŪB „Rinkuškiai“ vienam iš bendrasavininkų, reformatui Rimantui Čygui, kuris atvežė stalus, prie kurių talkininkai galėjo pietauti, bei kantriai rūpinosi, kad svečiams ir kitiems kapinių tvarkytojams nestigtų mineralinio vandens, vaisvandenių.

Kun. Rimas Mikalauskas, kalbėdamas apie įvairių konfesijų tikinčiaisiais turtingus Biržus, apgailestavo, kad miestas nebeturi gyvos, stiprios žydų religinės bendruomenės, šalia kurios būtų daug lengviau pažinti, ko mokė Kristus. Dvasininkas pastebėjo, jog miestas neteko ne tik žydų kultūros, kuri irgi yra Lietuvos paveldo dalis, bet ir daug kitokių – prekybos bei turizmo – galimybių.

„Reikia atskleisti šešėlius, įvardinti nusikaltėlius, kad kaltė nekristų visiems. Yra žmonių, kurie

ir gelbėjo žydus“, – sakė kunigas. Jis skubėjo priminti žydų tautybės piliečių nuopelnus Lietuvai. „Jie pasisakė už mūsų valstybės nepriklausomybę, daug padarė, kad Lietuva būtų laisva“, – kalbėjo Biržų parapijos klebonas.

Dvasininkas sakė, jog Biržuose sugebėjo sugyventi įvairių tikėjimų ir tautybių žmonės. Kun. R. Mikalauskas negailėjo pagyrimų svečiams iš Vokietijos, kurie yra tvirti savo tikėjimo šaknimis ir todėl gali labiau atsiverti kitoms kultūroms. Kunigas kalbėjo, jog būtina išmokyti pažinti kitokius ir juos pakęsti, t.y., priimti. Kur kas blogiau yra, kai abejingi slepiamės po tolerancijos kauke.

Vokiečių delegacijoje būta įvairių profesijų atstovų: kunigų, psichologų, ūkininkų, mokytojų ir kt. Jie ne tik tvarkė kapines, bet ir

susipažino su Biržų apylinkėmis, aplankė Kryžių kalną ir žydų kultūros centrą Šiauliuose, Pakamponių (netoli Astravo) memoriale kartu su biržiečiais pagerbė ten suaudytų žydų ir lietuvių atminimą bei dalyvavo D. Epšteinaitės knygos apie žydų likimą „Jie gyveno Vabalninke 1925-1941“ pristatyme Biržų pilies salėje.

Rugpjūčio 28-ąją svečiai iš Lippės krašto kartu su biržiečiais maldėsi Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje, kur pamokslą vokiečių kalba sakė Lippės žemės Bažnyčios generalinis superintendentas bei Vokietijos evangelikų vyriausiasis karo kapelionas kun. dr. Martinas Dutzmanas.

Dvasininkas pradėjo nuo skaitinio iš Pakartoto Įstatymo knygos, priminė žodžius, kuriais Mozė kreipėsi į savo tautą.

Svečiai iš Vokietijos gieda Biržų bažnyčioje. Autor. nuotr.

Panevėžio parapijoje – Konfirmacijos šventė

Sulaukę gražaus rugpjūčio 28-osios sekmadienio ryto į Panevėžio bažnyčią rinkosi konfirantai ir parapijos seniūnai. Atvyko Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendentas, kunigas Tomas Šernas ir parapijos administratorius, kunigas Raimondas Stankevičius, kurie asmeniškai kalbėjosi su konfirmentais Vilma Baltušyte, Karoliu Užkuraičiu ir Gintaru Aleknavičiumi, patikrindami jų žinias ir ryžtą tapti tikrais reformatais.

Netrukus į konfirmantų ir jų mamų išpuostą bažnyčią pradėjo rinktis parapijiečiai ir svečiai.

Pamaldos, kurias laikė kunigas R. Stankevičius, o pamokslą sakė kunigas T. Šernas, prasidėjo konfirmacijos giesme. Kun. Tomas palinkėjo gyventi pagal Dievo valią ir eiti tuo keliu, kuris apsaugotų nuo pagundų ir paklydimų, o visiems visur ir visada likti tvirtiems Tikėjime.

Konfirmantus laimino abu kunigai. Tai buvo iškilminga ir jaudinanti akimirka. Daugelio parapijiečių akyse sužibo ašaros. Viešpaties Vakarinės sakramentą pirmą kartą priėmė naujieji parapijos nariai, o po jų ir visi kiti pasiruošusieji.

Po giesmės „Sveikiname jus širdingai“ sveikinimo žodį tarė parapijos seniūnė Sigita Audickienė. Ji pasidžiaugė pagausėjusia parapijiečių šeima, išreiškė viltį, kad dabar jau bus kas pakeičia superbrandžius amžiumi seniūnus. Sveikinimą baigė žodžiais:

*Tegul tai būna tikra laimė –
Tikėjimas, Viltis.*

*Lai būna Jūsų širdies meilė –
Ir jūsų ateitis.*

Parapijos seniūnų valdybos pirmininkas Petras Romualdas Puodžiūnas konfirmentams įteikė gėlių. Vėliau juos sveikino tėveliai, artimieji, draugai, o kunigams buvo įteiktos lelijų puokštės – konfirmantų mamų padėka.

Po pamaldų parapijietis Anicetas Kutrevičius įteikė iš Amerikos atvežtas knygas, kurias bažnyčios knygynėliui perdavė JAV mirusios liuteronės Irenos Manomaitienės prašymu jos sūnus, viešėjęs pas Kutrevičius Lietuvoje. Kai kurie padovanoti leidiniai yra išleisti net 1863 metais.

S. Audickienė

Kun. M. Dutzmanas kalbėjo, jog šis vizitas į Biržus buvo kur kas kitoks. Jo metu ne tik svarstyti teologiniai ar socialiniai klausimai, bet ir fiziškai darbuotasi kapinėse, tuo siekiant prisidėti prie dvasinių darbų – prisiminti Biržuose gyvenusius žydus, kurie lygiai prieš septyniasdešimt metų, vokiečių kariuomenei okupavus kraštą, buvo išžudyti. Pasak kunigo, kapienių atnaujinimas negali atitaisyti neteisybės, nes niekas negali panaikinti kaltės, tačiau galima apie ją priminti ir daryti viską, kad ji nebepasikartotų. Kunigas tvirtino, jog krikščionys turi ko pasimokyti iš žydų tautos. Pasak dvasininko, kartais galvojama, jog Tora – Penkiaknygė – nebėra tokia vertinga, kad Jėzus šį Įstatymą panaikino. „Tai ne žydų, o Dievo įstatymas. Jis mokina būti laisvesniais. Jis duotas Izraeliui, o per Kristų – visai Dievo tautai. Tų pačių įstatymų mokina ir Jėzus, sakydamas, jog atėjo ne jų panaikinti, bet jų įvykdyti“, – pamokslavo svečias. Jis pastebėjo, jog krikščionys dažnai apleidžia dešimtį Dievo įsakymų. Šios klaidos privedė ir prie žydų tautybės žmonių žūties. „Dievas per Mozę įspėjo, jog į Dievo vietą negalima statyti žemiškų dalykų, tačiau žmogus nukrypo nuo Dievo mokymo kelio... Senajai tautai duoti žodžiai galioja ir naujai tautai. Jėzus padarė mus broliais ir seserimis. Ir ne tik su pakrikštytaisiais, bet ir su žydais“, – mokė Lippės žemės Bažnyčios generalinis superintendentas kun. dr. Martinas Dutzmanas.

Kapinių šventės – unikali Pabaltijo protestantų tradicija

Kiekvieną vasarą Biržų krašto evangelikai reformatai renkasi į tradicines kapinių šventes. Šįmet jų organizuota apie trisdešimt.

„Kapinių šventės – unikali Baltijos šalyse gyvenančių protestantų tradicija, kurios neturi kitų kraštų tikintieji. Tai Lietuvos kultūros paveldo išskirtinis bruožas“, - sakė Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios vicesuperintendentas, Biržų parapijos klebonas, kunigas Rimas Mikalauskas. Jis svarstė, jog gali būti, kad panašiai krikščionys meldėsi Romos katakombose. Galbūt tuose laikuose galima ieškoti ir reformatų švenčių ištakų? O gal nusižiūrėta į carinės Rusijos laikais stačiatikių puoselėtą tradiciją minėti mirusiuosius? Vakarų valstybėse panašių renginių nebūna.

Šią vasarą dauguma kapinių švenčių vyko Biržų, dešimt – Papilio, keletas surengta Nemunėlio Radviliškio parapijoje. Bažnyčios dvasininkai buvo kviečiami ir į Panevėžio, Švobiškio (Pasvalio r.) bei Vilniaus kapines, kuriose amžino poilsio atgulę bendruomenės tikinčiųjų artimieji.

Biržų evangelikų reformatų

bažnyčios klebonas Rimas Mikalauskas pastebėjo, jog vienose kapinaitėse šventės vyksta kasmet, kitose – kas antrą vasarą ar net rečiau. Paprastai dvasininkai į šventes yra kviečiami iš anksto. Kunigas sakė, jog mirusiųjų artimiesiems pageidaujant šventės gali vykti kiekvieną vasarą. Anot

dvasininko, pakanka, kad to norėtų nors viena šeima.

Šįmet į tradicines šventes rinktasi kur kas gausiau. Pastebėta, jog tikintieji dažniau bažnyčią rėmė aukomis. Kapinių pamaldų metu surenkamos aukos yra skiriamos dvasinei tarnystei – kunigams bei vargonininkams išlaikyti. „Bėdos mobilizavo, sutelkė žmones“, – teigė kunigas R. Mikalauskas, džiaugdamasis tikinčiųjų supratingumu, kantrybe, pasiaukojimu. Tikintieji spėjo visur – į pamaldas bažnyčioje, į kapinių šventes, į naktinius budėjimus saugomoje Biržų šventovėje ir kitur.

Kunigas Rimas Mikalauskas sakė, jog tikintieji visuomet gausiai renkasi ir šiltai bendrauja Papilio, Kubilių, Žvirblių, Tainiūnų, Satkūnų, Melaišių (Papilio parapija) kapinėse. Nors Papilio bažnyčia reformatus pasitinka užvertomis durimis, tačiau kapinių vartai visada atviri norintiems susikaupti maldoje. Dvasininkas sako, jog taip jie parodo ne tik savo tikėjimą, bet ir be žodžių leidžia suprasti, kurį kunigą renkasi (pastaraisiais metais minėtose kapinaitėse šventes organizuoja ir

kitas dvasininkas).

Geru žodžiu klebonas atsiliepė ir apie Biržų parapijos Kilučių seniūnijos bendruomenę, kvietusią į Mikeliškių, Kilučių bei Šimpeliškių kapines.

Išskirtinis susirinkimas vyko Zastaučių kaime. Po kapinių šventės visi patraukė į Geidžiūnų kaimo jubiliejaus renginį, į kurį pakvietė vietos bendruomenė.

Nieko nebestebina gausus besimeldžiančiųjų būrys mažutėse Rinkuškių evangelikų reformatų kapinėse. Šįmet į jas sugužėjo per aštuoniasdešimt tikinčiųjų. Pastebėta, jog draugiškai prisijungė ir kai kurie katalikų tikėjimo žmonės, atėję kartu pasimelsti su savo šeimų nariais ar giminačiais.

Jau įprasta, jog po pirmosios kapinių šventės – pamaldų – dalies, renkama į antrąją – suneštinę agapę. Paprastai pasibuvimas prie vaišių stalo rengiamas artimiausioje sodyboje arba tiesiog už kapinių tvoros. Rinkuškiuose susirinkusių neišgąsdino net prasidėjęs lietus – ant suoločių susėdę tikintieji kartu su kunige Sigita Švambariene nuo jo slėpėsi po skėčiais. Rinkuškietėiai prisiminė anksčiau rengtas šventes, kai prisimindami mirusiuosius meldavosi kartu su Biržuose tarnavusiais kunigais A. Balčiausku, P. Jakubėnu, F. Barnėliu, P. Jašinsku. Apie vieną tokių švenčių byloja apie 1940 metus padaryta ir iki šiol išsaugota nuotrauka – kaimiečių pastatytoje sakyklėlėje pamokslauja superintendentas kunigas Povilas Jakubėnas.

Dvasininkas Rimas Mikalauskas pastebėjo, jog senąsias tradicijas puikiai išlaiko Šleideriškių kaimo tikintieji, kurie iki šiol žolynais apipina stalą, paruošia medinę sakyklėlę. Po pamaldų renkama netoliese esančioje Kalvanų sodyboje. „Šventės čia visuomet įsimintinos“, – sakė kunigas. Jis geru žodžiu negailėjo Šleideriškių kapais besirūpinančiam Algiui Zablackui.

Gražina Dągytė

Veiklus šeštadienis Panevėžio parapijoje

Rugpjūčio 20-oji panevėžiečiams buvo darbinga diena, kuri prasidėjo Kapinių švente Ramygalos gatvėje. Pamaldas laikė parapijos administratorius kunigas Raimondas Stankevičius. Susirinkęs nemažas būrelis parapijiečių malda ir giesme pagerbė išėjusius į amžinybę.

Po Kapinių šventės panevėžiečiai pasveikino ilgametę parapijos seniūnę Liliją Kutraitę garbingo Jubiliejaus proga. Sveikinimo žodį tarė Sigita Audickienė.

Vėliau kai kurie parapijiečiai mikroautobusu išvyko į Kapų šventes Kubiliuose ir Papilyje pagerbti žuvusių partizanų atminimą. Likusieji ruošėsi bažnyčioje vyksiančioms Dovydo Yčo krikštynom.

Krikštynų pamaldos praėjo labai dvasingai. Mažąjį Dovydą pakrikštijo kun. R. Stankevičius, sveikino parapijos atstovai.

Po krikštynų pamaldų vyko jaunimo rengimas konfirmacijai, po kurio visi pasiliko agapei.

Parapijiečiai, išvykę į Kubilius, laiku spėjo į Kapų šventę. Akį džiugino kruopščiai sutvarkytos Kubilių kapinės. Pamaldas laikė vicesuperintendentas, Biržų parapijos klebonas, kun. Rimas Mikalauskas. Jos praėjo šiltais ir pamaldžiais, malda bei giesme minint mirusiuosius ir bendraujant su broliais ir sesėmis Kristuje. Mūsų parapijietės Marytės Naktinienės rūpesčiu buvo aplankyti buvusio

ilgamečio Papilio parapijos vargonininko Jono Mikelėno kapas.

Po pamaldų tikintieji buvo pakviesti į agapę buvusiame malūne, kur papiliečių širdys visus sušildė vaišingumu, gera nuotaika, nuoširdžiu bendravimu. Kunigas priminė, kad bendravimas agapėje neužsitęstų, nes 17 val. Papilyje turi prasidėti pamaldos partizanų žūties atminimo vietoje.

Papilyje pamaldas pradėjo kun. R. Mikalauskas, kartu meldėsi ir sveikinimo žodį tarė Papilio parapijos R. katalikų kunigas Virgilijus Liuima. Jis pasiūlė visų čia žuvusių partizanų pavardes, kurios išliktų ateities kartoms, įamžinti atminimo lentoje prie monumento. Tai derėtų padaryti nedelsiant, kol dar yra gyvų liudininkų, nes atminimo dulkės, kaip žinia, nusėda akimirksniu.

Pasibaigus pamaldoms, prisiminimais pasidalino buvęs tų laikų partizanas Povilas Stakionis, kilęs iš Nemunėlio Radviliškio. Jis paminėjo, kad iš 2000 partizanų, veikusių Biržų girioje, šiuo metu gyvi vos 4 ir nuoširdžiai padėkojo už jautrų bendražygių pagerbimą.

Pažadėję vėl susitikti kitais metais, reformatai išsiskirstė. Panevėžiečiai dar spėjo apsilankyti Biržų bažnyčioje, pabendrauti su ją saugančiais biržiečiais.

Sigita Audickienė,
Palmyra Griciūnienė

Radvilų minėjimo pamaldos

Jau tampa gražia tradicija, kad pirmąjį kalendorinio rudens šeštadienį Molėtų raj., Dubingiuose, ant nuostabaus grožio piliakalnio Asvejos regioniniame parke, renkasi reformatai pagerbti didikų Radvilų atminimą.

2009 m. rugsėjo 5d. Dubingių evangelikų reformatų buvusios bažnyčios kriptoje atgulė didikų Radvilų palaikai. Šiose perlaidojimo iškilmėse dalyvavo gausus evangelikų reformatų būrys iš visos Lietuvos, svečiai iš Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos, JAV brolišku bažnyčių. Po metų reformatai vėl rinkosi į pamaldas ant Dubingių evangelikų reformatų bažnyčios pamatų paminėti Lietuvos didikų Radvilų atminimo.

Šiomet, rugsėjo 3d., vėl jau antrą kartą reformatai iš Biržų, Vilniaus, Panevėžio, Kauno, Nemunėlio Radviliškio ir kitų parapijų gausiai susirinkę ant Dubingių piliavietės meldėsi, paminėjo tikėjimo brolius ir seses, pabuvo bendrystėje vieni su kitais. Pamaldas laikė kun. Raimondas Stankevičius.

„Šiandien susirinkome į kunigaikščių Radvilų paminėjimo pamaldas. Meldžiamės kažkada stovėjusioje reformatų bažnyčioje, kurią pastatė Mikalojus Radvila Rudasis XVI a. Tai yra ypatinga sakralinė vieta mums, reformatams, nes čia prieš daugybę amžių meldėsi didikai Radvilos, čia – šiame kalnelyje ilsisi jų, ir daugelio kitų Dubingių evangelikų reformatų palaikai. Nors dabar šis bažnyčios pastatas yra be stogo, langų ir durų, bet svarbiausia tai, kad šioje Dievo Bažnyčioje – šiame tikinčiųjų surinkime ir šiandien yra skelbiamas Dievo žodis“, – sakė kun. R. Stankevičius.

Piliakalnyje ilsisi ne tik didikai Radvilos, bet ir apie 200 žmonių palaikų, kurie buvo rasti archeologinių tyrimų metu. Minėjime taip pat dalyvavo Vilniaus universiteto archeologai prof. habil.

dr. Albinas Kuncevičius ir doc. dr. Rimvydas Laužikas. Specialistai trumpai pasidalino archeologinių tyrinėjimų įdomybėmis, priminė šios vietovės didingą istoriją, kuri neabejotinai siejama su didikais Radvilomis ir čia buvusia nemaža reformatų parapija.

Po to dairėmės po Dubingių piliavietę, grožėjomės įstabiais nuokalno atsiveriančiais vaizdais.

Prieš pamaldas vilniečiai sugėbėjo aplankyti Radvilų ažuolyną, kuri šį pavasarį pasodino reformatai. Daugelis stebėjosi, kokie dailūs ir tvirti užaugo medeliai, kurie ilgus amžius garsins didikų Radvilų vardą.

Joks reformatų susitikimas neišsivaizduojamas be agapės. Šis bendravimas persikėlė prie arbatos ir suneštinių vaišių į Asvejos regioninio parko direkcijos patalpas (Dubingių karčema).

Vilniečiai Radvilų ažuolyne

Vaišinantys Dubingių karčemoje, šventės organizatorė Danguolė Juršienė pakvietė reformatus priėmusią Asvejos regioninio parko atstovę papasakoti apie parko gamtos išskirtinumą, vietinių gyventojų rūpesčius ir vasarotojų pramogas.

Padėkojusi šeimininkams už priėmimą, Danguolė prašė visus norinčius pasilypėti ant laiptelių ir tarti žodį, pasidalinti savo parapijų naujienomis.

Siek tiek kuklindamosi prakalbo Biržų ir Šimpeliškių reformatų seniūnijų atstovės Vilhelmina ir Irena, papasakojusios kaip kantriai budi Biržų bažnyčioje, į kurią

ėjo melstis nuo mažens, kuri yra jų namai, ir iš kurios jų niekas neišvarys...

Vaišių stalai buvo visko pilni, sunku buvo pasakyti, kas skanesnių bandelių prikepė – ar biržietės ar panevėžietės, beragaujant net kilo mintis kitamet surengti konkursą, kas iškeps skaniausią obuolių pyragą.

Kadangi pasibuvimas buvo skirtas Radviloms atminti, vilnietė Austė Nakienė padainavo dvi liaudies dainas, kuriose vaizduojami bajorai: „kur per laukelį šešiais važiavo, pirma jų lėkė du sakalėliai, iš paskos bėgo penki kurteliai“...

Panevėžietės prie buvusios Dubingių karčiamos

Tokiais žodžiais greičiausiai buvo apdainuojami į medžioklę susiruošę didikai.

Vaišėms baigiantis, Danguolė pažadėjo ir kitamet organizuoti Radvilų minėjimą ant Dubingių piliakalnio, nes jaučianti būtinybę kasmet sukviesti reformatus pasimelsti kadaise čia stovėjusios bažnyčios vietoje. Šiuos žodžius visi palydėjo su džiaugsmu. Kuratorius Donatas Balčiauskas visų vardu jai padėjo už renginį.

**Viktorija Liauškaitė,
Dalija Gudliauskienė**

Nepažįstamas Eišiškių kraštas

Rugsėjo 4 d. būrelis Vilniaus reformatų, pakviesti žurnalistės Aurelijos Arlauskienės, dalyvavo Eišiškėse Europos žydų kultūros dienų renginyje „Pasitinkant ateitį“. Su Stanislovo Rapolionio gimnazijos istorijos mokytoja Liudmila Jurgelevičiene aplankė Gornostajiškių dvarą, Eišiškių piliakalnį bei susipažino su išlikusiu senųjų miestelio gyventojų – žydų – paveldu Eišiškėse. Renginio dalyviai St. Rapolionio gimnazijos salėje išklusė dr. doc. Algirdo Jakubčionio pranešimą „Lietuvos žydai ir Izraelis“ bei kino režisieriaus Sauliaus Beržinio pasakojimą apie dokumentinių filmų „Sudie, Jeruzale“ (1994m.) ir „Rūpestis“ (2007 m.) sukūrimo

aplinkybes, pirmieji pamatė jo bei Onos Biveinienės iš Nepriklausomų holokausto tyrimų archyvo rinkinių parengtą fotografijų par-

odą „Kai dar skambėjo kaimynų jidiš“.

D. Gudliauskienė

Malda vienoje bažnyčioje

Panevėžio evangelikai – liuteronai ir reformatai meldžiasi vienoje bažnyčioje, esančioje Ukmergės g. 29, bet skirtingu laiku, todėl bažnyčioje dažniausiai susitinka tik tarp pamaldų, vienoms pasibaigus, kitoms dar neprasidėjus. Tiesa, Panevėžyje vyksta gražus ekumeninis krikščionių bendravimas, pavyzdžiui, šiemet krikščioniškų konfesijų atstovai drauge meldėsi ne tik sausio mėnesį tradiciškai vykstančioje Krikščionių vienybės savaitės pamaldose, bet ir Sekminių šventės išvakarėse, todėl evangelikai reformatai ir evangelikai liuteronai kartu meldėsi ir šiose pamaldose.

O šįkart, rugsėjo ketvirtąją, įvairiose Panevėžio bažnyčiose buvo meldžiamasi už Panevėžio rajoną ir jo gyventojus, ir šia proga abi parapijos susirinko drauge sekmadienio rytą, 9.30, bendroms pamaldoms, kurias vedė evangelikų reformatų kun. Raimondas Stankevičius ir evangelikų liuteronų kunigas Arvydas Malinauskas.

Buvo gera matyti drauge susirinkusius abiejų parapijų narius, panašius į vienos šeimos vaikus,

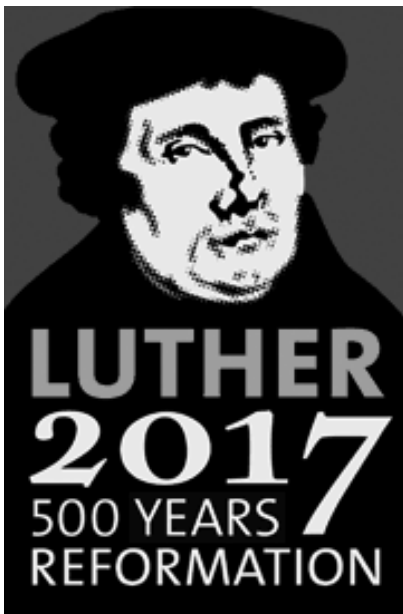
kurie yra vieningi, nepaisant didesnių ar mažesnių jų skirtumų, buvo džiugu regėti šypsenas žmonių veiduose, nepaisant to, kad pamaldų liturgija šiek tiek skyrėsi nuo įprastos, kai meldžiamės atskirai, buvo miela girdėti darniai giedant, nors giesmių žodžiai evangelikų reformatų ir evangelikų liuteronų giesmių knygoje šiek tiek ir skiriasi, tačiau niekam nerūpėjo „įrodyti“, kieno žodžiai „teisingesni“.

Po pamaldų parapijų atstovai susirinko prie bendro vaišių stalo, draugiškai pasidalijo ne tik arbata, sumuštiniais ir saldumynais, bet ir mintimis. Juk mes visi, kaip rašo apaštalas Paulius, „buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje... ir visi buvome pagirdyti viena Dvasia“ (plg. 1Kor 12, 13).

Kun. Arvydas Malinauskas

2017 metai – Reformacijos metai

Liuterio reformos pradžia tradiciškai laikoma 1517 metų spalio 31-oji, kai niekam nežinomas augustiniečių vienuolis Martynas Liuteris prie Witenbergo pilies bažnyčios durų prikėlė savo 95 tezes.

Po šešerių metų sukaks lygiai penki šimtmečiai nuo tos, Reformacijos pradžia sutartinai laikomos, dienos.

Liuterio reformos dėka atsiradusios protestantų Bažnyčios šia proga švęs Reformacijos metus.

„ V.r.ž. “ inf.

M. Liuterio paminklas Witenberge

Vokiečiai surado pirmojo Biržų fotografo kapą

Vokietijos Lippes krašto vokiečiai savanoriai, visą savaitę tvarkę senąsias žydų kapines, paskutinę viešnagės ir darbo Biržuose dieną sugalvojo pakelti ir vieną nemažą antkapį. Ant jo buvę kažkokie hebrajiški užrašai nieko nesakė, o skersai takelio nuvirtęs nemažas antkapis ne vieną dieną trukdė besidarbuojantiems žmonėms vaikščioti, per jį tekdavo nuolatos laiptoti. Kai vokiečiai kilstelėjo nemažą juodo šlifuito granito antkapį, paaiškėjo, kad kitoje jo pusėje yra iškaltas... užrašas rusiška kirilica „Boruch Michelson 1871–1939“. Pokario žymiausias Biržų fotografas Zenonas Meškauskas apie 1970 metus buvo nufotografavęs B. Michelsono antkapį, bet ne hebrajišką užrašą, o tik rusišką, todėl daug metų buvo manoma, kad paminklas pavogtas, perdarytas, negrįžtamai prarastas, tuo pačiu ir neįmanoma buvo identifikuoti pirmojo Biržų fotografo kapą.

Nugriuvęs rusišku užrašu į žemę ir palikęs tik hebrajiškais rašmenis jis tapo visiškai neatpažįstamas. Ieškotojai ne kartą per jį laipiojo, ne kartą praėjo šalia juodojo paminklo. Apneštas žemėmis ir apaugęs velėna jis buvo pakeitęs

net savo formą, tad, kol vokiečiai jo neišlaisvino iš žemių ir velėnos nelaisvės, B. Michelsono antkapis Biržų praeities mylėtojams, kraštotyrininkams buvo pradingęs.

Vokiečiams radus antkapį, jau buvo nesunku iš šalia esančių kapų atpažinti B. Michelsono kapą – ant kapavietės buvo tokio pat juodo granito antkapinės plokštės postamentas. Dingęs ir vėl atsiradęs antkapis dabar atremtas prie Borucho Michelsono kapo.

Senųjų žydų kapinių tvarkytojams – vokiečiams ir jiems talkinusiems mokytojo V. Jukonio mokiniams – iššifravus vos mažą dalelę antkapinių užrašų, sužinota, kad šiose kapinėse palaidota daug įžymių visuomenės ir hebrajų kultūros veikėjų, rabinų, studentų ir net vienas iš garsiosios „Yashiva Knesset Israel“ ikūrėjų rabi Natan. „Yashiva Knesset Israel“ – Kaune XIX a. pabaigoje įkurta religinė mokykla buvo viena iš įtakingiausių ir didžiausių visoje Europoje, į ją mokytis atvažiuodavo studentai net iš Lenkijos ir Vokietijos. Po I pasaulinio karo ješiva išsikėlė į Jeruzalę. Jos auklėtiniai ir joje suteiktos žinios turėjo daug įtakos kuriant dabartinę Izraelio valstybę.

Žydai, išsiskyrę sava kultūra, savomis tradicijomis, iki Antrojo pasaulinio karo Biržuose sudarė didelę miestelėnų dalį. Tuo galima įsitikinti pavarčius 1932 metų Biržų telefonų knygą ar paskaičius Boriso Januševičiaus puikų straipsnį knygoje „Praeities miestas. Biržai Petro Ločerio fotografijose“.

Parengta pagal
Daliaus Mikelonio straipsnius
www.selonija.lt

Ačiū tikėjimo namiškiams!

Sveiki, Lietuvos reformatai,

noriu nuoširdžiai padėkoti visiems, priėmusiems mane į nuostabią Vilniaus reformatų parapiją. Dėkoju Dievui už galimybę sutikti Jus visus!

Ačiū kun. Raimondui už tai, kad parengė mane Konfirmacijai, o superintendentui Tomui ir katechetui Evaldui už pačią Konfirmacijos šventę. Dėkoju ir kun. Rimui už turiningus pokalbius Skype ir Vilniaus parapijiečiams už nuoširdų bendravimą ir skanią kiaušiniene Buikose...

Ačiū už viską.

Aš su šeima turėjau skubiai išvykti į Daniją, todėl ir atsisveikinti su visais taip kaip norėjau, nepavyko.

Ačiū už viską ir, tikiuosi, iki greito pasimatymo.

Damian Finer

INFORMACIJA

Rugpjūčio 12-15 d. Biržuose savaitgalio jaunų šeimų stovykloje dalyvavo penkios šeimos iš Vilniaus, Kauno ir Biržų. Tai jau septinta jaunų šeimų stovykla. Stovyklos moto: „...Nepaniekink Viešpaties auklybos ir nenusimink Jo baramas“ /Hbr 12, 5b/. Stovyklos rūpesčiai gulė ant kaunietės Eglės Grucytės pečių. Dvasinis vadovas, katechetas Evaldas Tamariūnas stovyklautojams vedė pamokėles.

Su stovyklautojais, tarp kurių buvo ne tik jauni tėveliai, bet ir jaunos močiutės, dirbo penki vadovai.

Rugsėjo 8 d. Vydūno draugija į Vilniaus įgulos karininkų Ramovė buvo pakvietusi vilniečius į renginį, skirtą 23-ųjų metų veiklos apžvalgai ir jos garbės pirmininko dr. Vacio Bagdonavičiaus 70-mečiui.

Spalio 29-30 d. Vilniuje, „Siemens“ arenoje vyks Vilties festivalis – visai Lietuvai reikšmingas krikščioniškas renginys. Festivalį rengia Billy Grahamo evangelistinė asociacija (BGEA), įkurta 1950 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose, kartu su Lietuvos evangeliškomis bendruomenėmis. Festivalio organizavimui vadovauja valdyba, kurios sudėtyje yra ir Lietuvos ev. liuteronų vyskupas M. Sabutis bei ev. reformatų gen. superintendentas T. Šernas.

A.A.

*Pasauly daug aš iškentėjau vargų.... dabar jau po visų –
džiaugiuosi aš tarp angelų...
289 giesmė iš „Giesmių ir maldų knygelė“*

*Nuoširdžiai užjaučiame mieląjį katechetą
EVALDĄ TAMARIŪNĄ ir artimuosius, mylimai
dukrelei Ūlai rugsėjo pirmąją palikus šį pasaulį, ir
meldžiame Viešpatį paguosti bei per Šventąją Dvasią
pastiprinti šią sunkią netekties valandą.*

*Vilniaus, Kauno, Panevėžio
ev. reformatų parapijos*

*Lietuvos reformatų Bažnyčios
vadovybė:*

**Gen. superintendentas
kun. Tomas Šernas**
gyv. Vilniuje, mob. 8 687 56 846

**Lietuvos ev. reformatų
Konsistorijos prezidentas
krt. dr. Mykolas Mikalajūnas**
mob. 8 686 24 562
Interneto svetainės adresas
www.ref.lt

Lietuvos reformatų dvasininkai:

**Vicesuperintendentas
kun. Rimas Mikalauskas**
gyv. Biržuose, mob. 8 686 66 383,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje, mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661

kun. Tomas Sakas
gyv. Klaipėdoje, mob. 8 656 45 016

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
gyv. Vokietijoje

diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com

katechetas Evaldas Tamariūnas
gyv. Vilniuje, mob. 8 682 12 375

lektorius Neilas Čijunskas,
gyv. Klaipėdoje, tel. 8 612 58 731

Parapijos vadovybės telefonai:

**Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva** 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,

pavadootoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:

Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,

Donata Indriūnaitė
234 2824, mob. 8 673 84 929

Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 626 50 879

Laiškus redakcijai galite rašyti:
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,

**Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronsietytė**

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisy ir trumpina
savo nuožiūra

**Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.**

9177202915120001